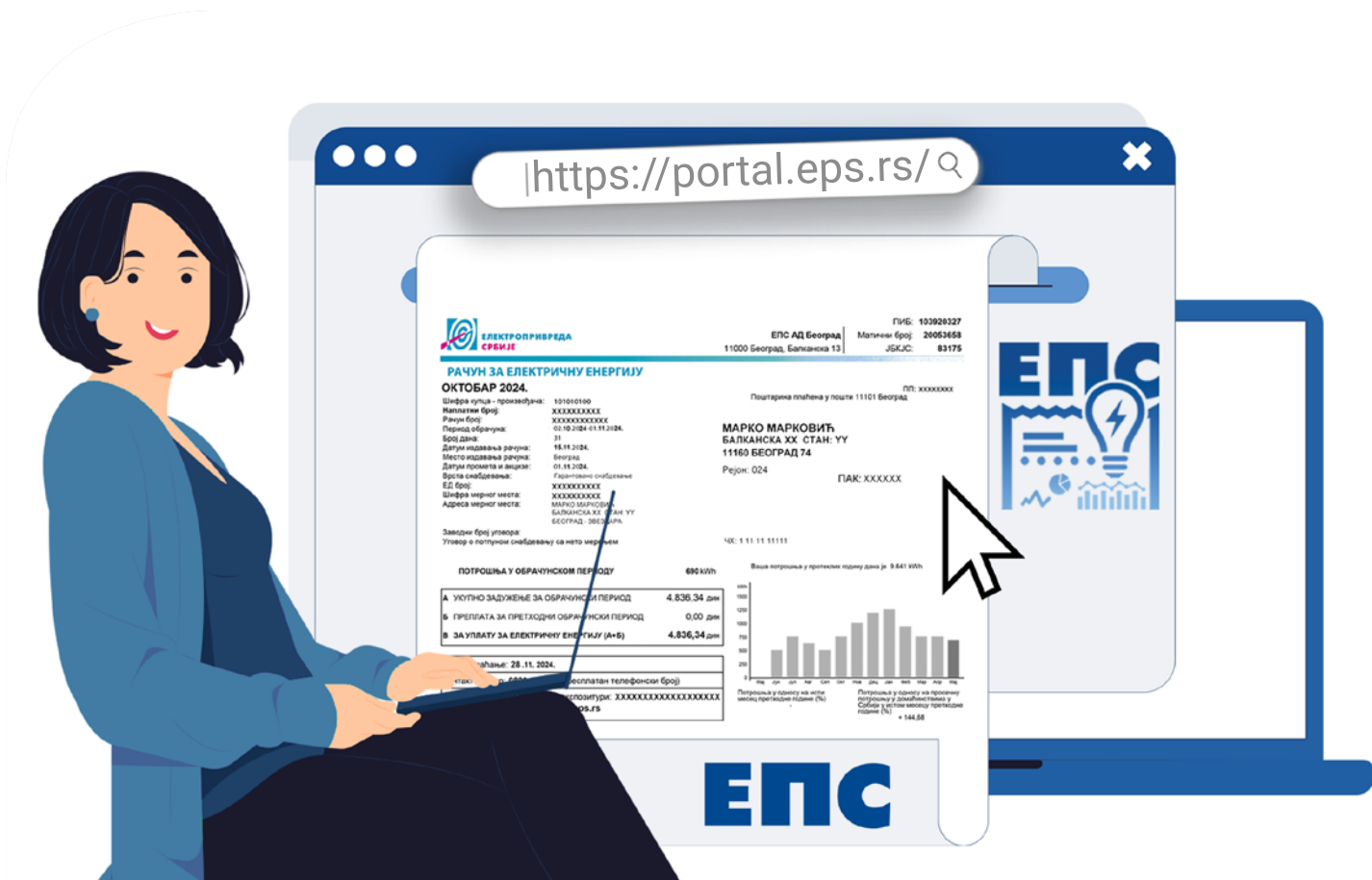

■ Монтажа нове опреме за копове

Први роторни багер кренуо ка „Радљеву“

изабери
е-рачун

и

плати до
20. у месецу

оствари
попуст од

7%

на рачун за струју

ЕПС - УВИД У РАЧУН

**Плаћајте рачуне путем портала
или мобилном апликацијом**

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

Садржај

из епс групе

05 Чланство у Дата Центар Асоцијацији Србије
За одрживо дигитално окружење

актуелно

08 Систем трачних транспортера на површинском копу „Тамнава-Западно поље“
Крвоток једног угљенокопа

репортажа

12 У посети запосленима „Помоћне механизације“
Угљари на точковима

актуелно

14 Завршен ремонт у погонима Оплеменењавања угља
Велики труд за стабилност система

16 У „Прераду“ стигло најмодерније одело за прилаз и пролаз кроз ватру
Ватрогасци као космонаути

локални мозаик

18 Дани Лазаревца
Видовданска награда Душану Алимпијевићу

19 Награђени најбољи ученици школа лазаревачке општине
Понос града

Монтажа нове опреме за копове

Први роторни багер кренуо ка „Радљеву“

10

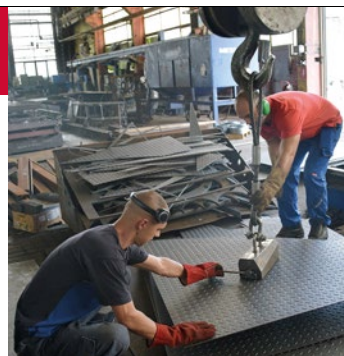
Поље „Е“ – завршен ремонт БТУ система

Спреман за „полетање“

20

У сусрет шест деценија рада „Металовог“ Погона за производњу

Од подлошки до багера

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ АД, Балканска 13, Београд
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР: Душан Живковић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Тања Крстонијевић,

ШЕФ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ РБ КОЛУБАРА И ТЕНТ: Наталија Живковић, ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић,

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ: Милан Цвијетић,

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 735 5086, 735 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB СТЕ: www.rbkolubara.rs,

НАСЛОВНА СТРАНА: Александар Спасић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: Три „О“ д.о.о. Аранђеловац, ТИРАЖ: 3.500

Први број листа РБ „Колубара“, под називом „КОЛУБАРА“, изашао је из штампе 24. септембра 1960. године; Од 15. новембра 2017. носи назив „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Признање за посвећеност

На свечаној академији поводом обележавања 170 година од рођења Николе Тесле, 10. јула у Народном позоришту у Београду, Душану Живковићу, генералном директору „Електропривреде Србије“, уручена је статуета „Никола Тесла“, рад академског вајара Љубише Манчића. Признање Тесла научне академије додељено је првом човеку ЕПС-а за допринос утемељењу награде „Планетарни Тесла“, у оквиру пројекта посвећеном очувању и промоцији дела и наслеђа једног од највећих светских научника и визионара. Ово признање је потврда посвећености вредностима које је Никола Тесла својим радом трајно уградио у развој енергетике, науке и технолошког напретка.

У оквиру свечане академије изведена је и поема „Планетарни Тесла“, поетски омаж човеку чије је дело постало заједничко наслеђе човечанства и позив новим генерацијама да разумеју

зашто су његове идеје и данас једнако актуелне као пре једног века. На свечаности посвећеној 170 година од рођења Николе

Тесле, кроз спој уметности, музике и сценског израза, одато је признање нашем највећем научнику чије су идеје промениле

ток светске историје и поставиле темеље савременог технолошког развоја.

Р. Е.

■ Затварање депоније пепела на Средњем костолачком острву

Од пепела до зелене оазе

Радови на трајном престанку рада депоније пепела и шљаке на Средњем костолачком острву ушли су у завршну фазу и тиме се приводи крају један од најзначајнијих еколошких пројеката у оквиру „ТЕ-КО Костолац“. Након обуставе транспорта хидромешавине са блокова Б1 и Б2, активности су усмерене на техничко затварање слободних површина. То обухвата чишћење терена, уклањање растиња са тзв. позајмишта и интензивно наношење земље на касету Ц.

— Почетком јула касета Ц, површине око 75 хектара, прикривена је слојем земље дебљине десет центиметара, чиме је трајно спречено подизање и развејавање пепела. Наредна фаза предвиђа

престанак рада касете Б, површине од 75 хектара, што ће уследити након потпуног искључења транспорта пепела из ТЕ „Костолац А“ током ове године. Кључни предуслов за то је изградња резервног система за припрему и транспорт

пепела у ТЕ „Костолац А“, који ће омогућити да се пепео из оба блока ТЕ „Костолац А“ усмеравају на депонију пепела на ПК „Ђириковац“ — рекао је Мирољуб Јовић, шеф Службе за формирање депоније пепела на Средњем костолачком острву.

Прекривање депоније слојем земље доноси вишеструке еколошке користи — спречава контакт пепела са атмосфером, елиминисање емисију прашкастих честица и спречава настанак процедних вода које би могле да угрозе земљиште, подземне воде и водотокове. Након техничке рекултивације, следи и биолошка рекултивација, која представља враћање овог простора природи.

Током извођења радова посебна пажња посвећена је стабилности депоније. Након стабилизације терена, простор Средњег костолачког острва добиће нову, одрживу намену. На више од 240 хектара планирана је изградња велике соларне електране, чиме ће некадашња депонија пепела постати место за производњу чисте енергије.

Р. Е.

Електропривреда Србије постала је члан Дата Центар Асоцијације Србије и то је важан корак ка јачању сарадње између енергетског сектора и сектора информационо-комуникационих технологија, посебно у области развоја дигиталне инфраструктуре.

– Развој дата центара више није само питање инфраструктуре већ једно од кључних питања енергетике, дигитализације

и будућности AI еко-система. За ЕПС учешће у оваквим иницијативама доноси боље разумевање развоја индустрије од трендова потрошње електричне енергије до правца технолошких и инвестиционих циклуса. Кључно је правовремено позиционирање и преузимање активне улоге у обликовању одрживог, енергетски ефикасног дигиталног окружења у Србији у тренутку када AI и дата центри постају један од главних покретача

раста – рекла је Катарина Андрејевић, извршна директорка за информационе технологије и дигитализацију.

Чланством у Дата Центар Асоцијацији Србије, ЕПС додатно јача сарадњу са представницима привреде и технолошког сектора, са циљем да развој електроенергетске инфраструктуре прати потребе савременог дигиталног друштва и допринесе одрживом развоју Србије.

P. E.

■ ЕПС на конференцији „Градимо регион“

Кључ за изазове транзиције

Реверзибилна хидроелектрана „Бистрица“, један од најзначајнијих пројеката „Електропривреде Србије“, омогућиће максимално искоришћење зелене енергије и флексибилно повлачење вишкова енергије из мреже, а представља и трајно решење за изазове транзиције, као што је балансирање, односно примарна и секундарна регулација, рекао је Предраг Млађеновић, помоћник извршног директора за техничке послове производње угља и енергије у хидроенергетском сектору и обновљивим изворима, на конференцији „Градимо регион“, која је одржана у Требињу 18. и 19. јуна.

Он је истакао да ће PXE „Бистрица“, која ће се градити на реци Увац, бити специфичан енергетски капацитет.

– Две урађене студије показују да 25 до 30 одсто енергије може

да се обезбеди из дотока који су обновљиви, из електрана на узводном тока Увца. У складу са тим прилагођена је Студија изводљивости, а тренутно је у току измена старих техничких решења јер су се променили технолошки аспекти. Данас имамо савршенију технологију него пре 30 или 40 година, када је изграђена PXE „Бајина Башта“. Тој PXE потребни су одређени дотоци и вишак енергије у

систему коју ће повући, а технологија је таква да мора да се повуче 300 MW из мреже – рекао је Млађеновић на панелу „Енергија будућности: велики пројекти, велики ризици“.

Данашње технологије омогућавају промену снаге пумпања агрегата, који не морају да пумпају максималну енергију. У пројекту PXE „Бистрица“ предвиђена је електрана са променљивим бројем обртаја.

– То значи да са четири агрегата, снаге по 175 мегаволт-ампера, можемо у систему да тражимо вишак енергије који може да буде и мањи, 150 или 130 MVA. То омогућава варијабилност пумпања, односно потрошње вишкова енергије. А и сада имамо вишкове у одређеним сатима, посебно када су соларни панели у пуној фази експлоатације, а планирано је и даље ширење. Много ОИЕ пројеката захтеваће балансирање. Батерије јесу баланс, али време ће показати да ли је то трајно решење. Извесно је да су PXE трајно решење за изазове током транзиције, не само за балансирања енергије већ и за балансирања снаге, примарне и секундарне регулације. Све то може помоћи да на најбољи начин искористимо ОИЕ, пре свега ветар и солар – закључио је Млађеновић.

P. E.

Први роторни багер кренуо ка „Радљево“

„Зелени“ багер, чију монтажу су запослени „Метала“ успешно завршили, на путу дугом око 5,4 километара ка радној позицији са циљем повећања капацитета производње откритке на најмлађем угљенокопу „Колубаре“

Први од два роторна багера кренуо је 15. јула са монтажног плаца у Каленићу ка копу „Радљево“, где ће радити на откопавању откритке у оквиру Другог БТО система.

Почетку транспорта багера са монтажног плаца у Каленићу присуствовао је Душан Живковић, генерални директор „Електропривреде Србије“ са сарадницима, представници менаџмента Рударског басена „Колубара“, „Површинских копова“ и „Метала“.

Овај челични колос део је највеће монтаже рударске опреме у историји ЕПС-а и „Колубаре“. Вредност багера је око 16 милиона евра, а посебан значај пројекта огледа се у чињеници да су комплетну регенерацију, модернизацију и монтажу извели запослени „Метала“. Радници овог дела ЕПС-а поседују потребно знање, искуство и спремност да све самостално ураде почев од пројекта, преко израде делова, монтаже и одржавања опреме.

„Зелени“ багер треба да пређе трасу од око 5,4 километра до „Радљево“, где следи постављање на радну позицију, повезивање са системом и завршне функционалне пробе.

Овај метални колос, техничке ознаке SchRs 630/10x27, пројектованог капацитета 3.150 метара кубних на сат, попут челичне вишеспратнице од 35 метара, тежак је 1.655 тона, дугачак 90 метара и широк 20 метара.

На монтажном плацу у оквиру функционалних проба, претходно је проверена и предвиђена висина копања багера од 27 метара, док ће дубина копања од десет метара бити испитана током

извођења функционалних проба под оптерећењем на копу.

Реч је о багеру који је набављен у Немачкој, а „Металови“ стручњаци су на немачком тлу пратили његово демонтажање и паковање багера у деловима за транспорт до „Колубаре“. Монтажу багера урадили су запослени Монтаже „Метала“, а претходно је урађена комплетна дефектажа и регенерација опреме и замена свих неопходних делова.

Урађене су и одређене техничке измене и препројектовање појединих склопова како би се справа модернизовала и прилагодила

Посебан допринос запослених „Метала“

Директор за производњу угља РБ „Колубара“ Никола Станић истакао је да посебан допринос реализацији овог пројекта дају запослени у „Металу“, који су својим знањем, искуством и професионалним односом према послу још једном потврдили да представљају један од кључних ослонаца развоја и одржавања рударске механизације.

Станић наглашава и значајну улогу представника менаџмента и инжењерског кадра Сектора за инвестиције „Колубаре“, који су водили комплетну организацију, координацију и стручни надзор реализације монтаже, обезбеђујући да сви радови буду у складу пројектованом документацијом, техничким стандардима и планираном динамиком.

– Пројекат монтаже и модернизације роторног багера је показао да „Метал“ располаже стручним кадровима, техничким потенцијалом и организационим капацитетима за реализацију најсложенијих послова. Посебну захвалност дугујемо свим запосленима, као и руководству, на челу са директором Миомиром Радишићем, који су својим залагањем, одговорношћу и стручношћу дали изузетан допринос успешној реализацији овог пројекта – рекао је Станић.

Он је нагласио да остварени резултати потврђују да домаће знање и искуство могу да одговоре и најзахтевнијим изазовима у производњи и монтажи рударске опреме.

– Уверен сам да ће запослени „Метала“ и у будућности бити један од носилаца развоја РБ „Колубара“ и дати значајан допринос реализацији великих инвестиционих пројеката, монтажи рударске опреме и одржавању производних капацитета РБ „Колубара“ и ЕПС-а. Овај пројекат је најбоља потврда да је „Метал“ сачувао стручност, искуство и капацитете за извођење најсложенијих послова у области монтаже, ремонта и модернизације рударске опреме – закључио је Станић.

условима колубарских копова. Након ових обимних и сложених послова и промена, машина је спремна за рад, практично као нова.

Запослени „Металове“ Монтаже на другом монтажном плацу на Радљево паралелно монтирају и немачки одлагач капацитета 4.000 кубних метара на сат, који ће уз овај багер радити у оквиру Другог БТО

система. Више од 500 тона опреме је до сада монтирано и подигнуто на одлагачу, а завршетак радова на овој машини се очекује током јесени.

За коп „Радљево“ планирана су два БТО система, укупне вредности 180 милиона евра, са циљем повећања капацитета рада на откритици и бржег отварања угља. Одлагач за Први БТО систем је у раду од

средине јуна, а монтажа роторног багера за овај систем је завршена и у току је испитивање машине на плацу. Предвиђено је да до краја године све четири велике рударске справе буду у копу, а ове активности су значајне за континуитет и стабилност производње угља и електричне енергије у термосектору.

Н. Живковић

Велике инвестиције за већу производњу

Душан Живковић, генерални директор ЕПС-а и Иван Јанковић, помоћник министра рударства и енергетике за геологију и рударство, обишли су 9. јула, са сарадницима, представницима РБ „Колубара“ и извођача радова, оба монтажна плаца на којима се монтирају нове рударске справе за два БТО система за ПК „Радљево“ и два БТО система за Поље „Е“.

– На два монтажна плаца у току су монтаже рударских машина, вредности око 450 милиона евра, које ће обезбедити већу производњу откритке и угља у наредним годинама у Рударском басену „Колубара“. Кључно је да сви извођачи радова остану максимално посвећени и да се поштују рокови како би ове сложене рударске машине биле спремне за рад у складу са плановима – рекао је Живковић током обиласка.

Иван Јанковић је истакао да је веома важно убрзати динамику монтаже и испитивања опреме.

– Сигурност производње угља и електричне енергије у термокапацитетима је један од приоритета и услова за обезбеђење енергетске сигурности државе и због тога су послови на монтажи опреме за „Радљево“ и Поље „Е“ тренутно најзначајнији у рударском сектору – рекао је Јанковић.

Годишње око 11,8 милиона тона лигнита и 27,1 милион кубика откритке прође преко 30 километара трачних транспортера на западотамнавском откопу. „Превозно средство“ материјала који се производи у руднику располаже са 37 погонских и повратних станица распоређених по свим системима

Успешан континуиран рад импресивних пет роторних багера, једног „ведричара“ и три одлагача на западотамнавском копу не би био могућ без добро пројектованог и организованог великог система трачних транспортера који служе да ископани угаљ и јаловину транспортују ка различитим одредиштима. Попут људског организма у којем крв циркулише 24 часа, и на копу се траке непрекидно крећу носећи драгоцену угаљ до

дробилишног постројења или пак откопану откритку до одлагача на јаловинским системима. Око 30 километара трачних транспортера и 37 погонских и повратних станица распоређених по свим системима неизоставна су карика у производном ланцу копа.

– Трачни транспортер је састављен од погонске станице на једној и повратног бубња на другој страни. Између су чланци, који су у дужини од шест до седам и по метара у зависности од дужине транспортера, на чланцима се налазе носеће и повратне ролне, и по њима иде гумена трака која је у ствари средство за транспорт материјала. Материјал се утовара на пресипним местима на етажном транспортеру уз

помоћ колица које се крећу по шинама у синхронизацији са багером. Трачни транспортери заправо повезују све системе и багере у једну производну целину која ради непрекидно – објашњава Бојан Милосављевић, руководилац овог погона.

У зависности од потреба система на коме се налазе, постоји више врста трачних транспортера, односно различитих димензија транспортних трака, али и неколико типова станица. Најдужи трачни транспортери се налазе на великим јаловинским системима, као што су транспортери Е1 и Е3 који имају по око три километра.

■ Специјалне супер станице

На овом копу се налазе и четири међуслојне расподелне станице, такозване мрсови и емесдеови који се разликују од обичних погонских станица по томе што имају могућност трансформације, па у зависности

од материјала који стиже до њих, да ли је угаљ или јаловина, упућују га даље на право одредиште, у Дробилану или на одлагалиште.

– Лежиште као што је „Тамнава-Западно поље“ где имамо 50 одсто јаловине у угљеном блоку не би могло да ради без међуслојних расподелних станица. Зато Систем међуслојне јаловине и постоји прилично дуго јер се прослојци у угљеном блоку из године у годину повећавају. Потреба за оваквим објектима се одавно јавила пошто би се без њих подразумевало

Ремонт Система међуслојне јаловине

Годишња инвестициона оправка „одлагача 4“ и Система међуслојне јаловине почеће 20. јула и предвиђено је да траје од пет до седам дана. Како у управи копа истичу, реч је о најзначајнијем систему за угљенокоп јер без њега не може да ради ниједна угљена линија, тако да се за овај систем увек планирају минимални застоји. За остале јаловинске системе ремонти су планирани за крај године. На угљеним багерима „глодар 4“ и „ведричар“ успешно су завршене инвестиционе оправке, док на „глодару 1“ радови крећу 14. јула, а на „глодару 5“ 10. августа.

Одржавање

Сервис ових објеката се ради на сваких 14 дана, а редовно одржавање обављају запослени машинске и електро струке са система и из радионица. Највише се прати ход траке и рад ролни да не дође до неког оштећења.

да копамо само угаљ или само јаловину. Коришћењем ових станица ми можемо на једноставан начин, притиском на један тастер, да олакшамо производњу. „Емесдеови“ су најсавременије станице на „Западном пољу“ и скоро 20 година су у раду – истакао је Милосављевић.

У обилазак система трачних транспортера нас је повео рударски инжењер Радан Крстајић, помоћник управника копа. На Трећој угљеној линији на којој ради роторни багер „глодар 1“ налази се трачни транспортер М2, према последњој диспозицији, дужине непунa три километра.

– Једноставно, једно без другог не може да функционише. Багери копају, трачни транспортери превозе материјал, а погонске станице покрећу транспортну траку. Све се планира унапред и пројектује у зависности од потребе за капацитетима. Ширина трачних транспортера зависи од потребе на системима. Траке ширине два метра су постављене на јаловинским системима и Систему међуслојне јаловине јер на њима треба да прође највећа количина материјала. Међутим, на угљеним системима су нам транспортери ширине 1,6 метара, прилагођени врсти материјала који се копа – објаснио је Крстајић, додајући да на овом систему од друге половине 2009. године ради модерна М2 међуслојна расподелна станица.

– То је једна је од четири станице на копу која

Александар Стефановић

има могућност да уради трансформацију. На овом систему „глодар 1“ копа угаљ и станичар на овој станици га даље шаље на СУ траке и угаљ иде ка Дробилани, али кад наиђе на прослојак у угљеном блоку, и багер ископава јаловину, станичар уради трансформацију и тај материјал шаље на везни транспортер В4 који иде на „одлагач 4“, и даље се одлаже на Систем међуслојне јаловине – рекао је Крстајић.

Док је трајала пауза на систему, упознали смо руковооца ове посве занимљиве станице. Немања Марковић из Совљака код Уба, по струци рударски техничар, има 35 година, а на овом копу ради од 2011. За ову станицу је задужен последњих осам година. Да његово радно место подразумева велику пажњу, посвећеност и одговорност, видели смо на лицу места.

– Овде човек мора да буде фокусиран, иначе оде нам јаловина на Дробилану или угаљ заврши на одлагалишту. Кад дођем на своју станицу прво се јавим диспечеру, обиђем и прегледам је. И онда креће праћење утовара на јаловини и угљу, а кад треба, урадим трансформацију. Навикао сам се на све па није напорно. Најтеже се човек навикне на треће смене, али мени су некад заправо најтеже прве. Срећом, у кабини ради клима, спас од врућине, јер је током лета унутра некад и по десет степени виша температура него напољу – рекао је Немања, додајући да је ова станица најбоља за рад јер је пространа и нема много буке и вибрација.

Голман на везном транспортеру

На Систему међуслојне јаловине, на погонској станици на В4 трачном транспортеру дугом око хиљаду метара, затекли смо станичара Александра Стефановића, из Уба, који има 43 године и 20 година радног стажа, а послове руковооца станице обавља последњих 12 година. Овај станичар на копу је познатији као Голман, како га колеге зову због његове вишегодишње фудбалске каријере.

Како су нам појаснили на систему, везни В4 транспортер је битан на овом копу јер на њега све четири међуслојне расподелне станице шаљу јаловину коју угљени багери пронађу копајући прослојак у

Немања Марковић

угљеном блоку. Можемо рећи да овај коповски голман на везној станици учествује у одбрани угља од јаловине.

– Овде је специфична ситуација јер прослојке са четири багера „мрсови“ шаљу на мој транспортер, а ја материјал даље усмеравам на „одлагач 4“. Можда звучи компликовано, али када се посао савлада, све је лако. Тешки су услови рада, али навикао сам на све, ништа ми више не представља проблем. Кад је лошије време, више има посла око чишћења. Најгоре је кад је блато, па онда трака бежи – навео је Стефановић, додајући да на станици раде четири погона, ширина траке је два метра јер мора да прими велику количину материјала и она је на понтонима, нема гусенице, па се транспорт обавља уз помоћ специјализоване машине за транспорт станице – платформе.

М. Павловић

Везни транспортер В4

Спреман за „полетање“

Систему прикључена још два транспортера. Потпуно обновљена контролна команда за управљање „седмицом“

Поље „Е“. Смена Ц. Управо ремонтована „Плава птица“ се раскрилила у свој својој грациозности. Још није ухватила прави замах након оправке. Толико је чиста да се распознаје сваки шраф. Испред ње чека велики блок отвореног угља који је „глодар 6“ припремио. Јато голубова на врху ове црне обале не реагује на буку, али су заинтересовани за дешавања, као да знају да се време у коме је „глодар 7“ у инвестиционој оправци на овом копу малтене одбројава.

Гори и одозго и одоздо

Пошто су кључни ремонтни послови обављани у жеку тропског таласа, Љуба Милић, електроинжењер на БТУ систему, рекао нам је да је тај период био и те како изазован. – На почетку су температуре на терену прелазиле 40 степени. Плус угљена прашина од које нема бежања. Гори и одоздо и одозго. Људи су бежали испод багера да се расхладе и ухвате хладовину. Срећом да није предуго трајао овај талас врелине, па се касније током ремонта могло нешто лакше радити – испричао нам је Милић.

Јул је, сезона годишњих одмора, али овде сви имају препланули тен без обзира на то да ли су били на мору или не. Ремонт је завршен и сада могу да одахну, ма како то чудно звучи, пошто је пред њима посао у коме нема стајања. А заиста је тако, јер је свако од запослених на БТУ систему током ове инвестиционе оправке радио много више него иначе да би „пауза“ била максимално искоришћена и да је све сређено најбоље могуће.

■ Радило се људски

Да се током 25 дана ремонта радило људски, потврдио нам је Урош Грчић, шеф БТУ система.

– Током поправке изведена је и реконструкција при којој су систему придодата два трачна транспортера, један у дужини од 570 метара, са 78 чланака, и други од 510 метра, са 69 чланака постављених на нови положај. На оба транспортера замењени су погонски бубњеви, од машинских послова инсталиране су нове кутије редуктора, урађен је ремонт утоварних колика, стављене су гуме и нови мотори. Багер и бандваген су спремни. Имамо доста отвореног угља, па очекујемо успешну производњу без већих проблема у периоду који је пред нама – оптимиста је Грчић.

Са Младеном Ђурићем, машинским инжењером БТУ система, детаљније смо попричали о машинским пословима урађеним на багеру и бандвагену. Интересантно је да је на „глодару 7“ инвестициону оправку урадио „Метал“, док је бандваген преузела Машинска радионица за одржавање багера Поља „Е“.

– С обзиром на то, на бандвагену се радило искључиво на транспортима, значи гусеницама, где су замењене папуче, тркачи, чауре и осовинице. На „седмици“ је као један од најважнијих послова изведена замена редуктора копања и редуктора кружног кретања траке 2. Све је реализовано без значајних потешкоћа. Што се тиче транспорта, задизана су и сређена два пара гусеница. Много пажње посвећено је регенерацији кашика радног точка, али све у свему, са машинске стране обављен је класичан ремонт – каже Ђурић.

Зато су електропослови били и више него интензивни. Љуба Милић, електроинжењер на БТУ систему, рекао нам је да је много планирано, а много и урађено.

Како је нагласио, овога пута приоритет је био да се провери сигурносна опрема на багеру, што су и учинили. Важна је била и замена оштећених каблова који датирају још од почетка рада „седмице“. То су фактички његови фабрички каблови стари 50 година. Сређено је и осветљење на багеру, да би се омогућио сигурнији рад.

– Важно је истаћи да смо потпуно обновили команду управљања багером. Ове године је у потпуности измењена контролна команда за управљање багером. То значи да је уграђена нова тастатура управљања, сигнализација за транспорт, као и за погоне кружног и погоне трака. Притом, багериста је добио и камеру да може из кабине путем монитора да прати копање. Потрудили смо се и око материјала и извођења радова, тако да смо веома задовољни постигнутим резултатом – јасан је Милић.

Жељко Станковић

Ивица Новаковић

Љуба Милић

У електрослужби су нам рекли да су и на бандвагену завршили важан посао који је дуго одлаган. Успели су да провуку резервне каблове између електропостројења и кабине багеристе и електропостројења и кабине тракисте, пошто су стари били оштећени.

– То смо урадили сопственим снагама, само наши људи са система и колеге из електрорадионице за одржавање багера са Монтаже. Банд је савршено сређен и може да ради пуном паром. То је важно увек, а нарочито сада када видимо овакав блок угља пред нама – уз осмех каже Милић.

■ Притисак је неминован

На коментар да се лепо поновио камером, багериста Жељко Станковић, који има 25 година стажа, дипломатски нам је одговорио да свим багеристима „седмице“, људима који одлично познају своју машину, видео-надзор значи, али да ће се његов прави потенцијал показати тек у неким лошијим условима копања.

Напоменуо је и да је кабина багеристе овде јединствена у колубарском јату багера, јер има другачији принцип дизања и спуштања.

– Наша кабина је једина везана за стуб, па се због те круте везе унутар ње осете свака вибрација и сваки ударац кашиком. Сада је унутрашњост сређена, измењен је компјутер, уведене су надзорне камере, тако да је много боље него пре ремонта. Ипак, надамо се да ћемо у наредном периоду имати и комплетно решење кабине – рекао је Станковић.

С обзиром на то да се једва чекало да „седмица“ крене, наметнуло се питање стреса, притиска који је неминован на овом најупосленијем систему који је константно у жижи.

– Ако причам из личног угла, ја то не осећам, долазим на посао и радим најбоље

што могу и то је то. Бити багериста није лако, али се навикнеш, дођеш, урадиш шта треба. Уопште нисам подложен притиску, иако не спорим да га има. Понекад се чак запитам како бисмо функционисали да га нема. Ипак, у суштини, за сваки посао добро је да се у њега не улази лежерно, у овако одговорне као што су у „Колубари“ посебно... Не би било нормално да је све мирно, идеална равна линија, а овде има и овако и онако – искрен је Станковић.

Успели смо да поразговарамо и са Ивицом Новаковићем, рударским пословођом. Његова радна биографија са 29 година стажа се разликује од многих. Овде ради две

године, а пре тога био је на багеру Ц700 и багериста на „глодару 1“ и „глодару 6“. Пре свега тога, десет година је радио у „Помоћној“ на булдожерима, ровокопачу и утоварачици. Прошао је пуно, али и стекао и знање у свим аспектима рударења.

– На претходној позицији на којој смо радили било је мање откривеног угља, доста реконструкција система, што је све кочило једно друго. Сада, након ремонта, верујем да ће бити много боље. Очекујемо добре билансе, наравно уз услов да јаловински багери добрим темпом напредују у свом делу посла – истакао је Новаковић.

Д. Марковић

Угљари на

Камиони посебних карактеристика, под руком искусних возача, обезбеђују да са тамнавских копова буде искоришћен и део угља до кога не могу да допру велике машине

Машине „Помоћне механизације“ годинама уназад, уз своје уобичајене активности, ангажоване су и на откопавању и извозу угља са тамнавских копова до кога је немогуће допрети крупном рударском механизацијом. Главни циљ је да се капацитети лежишта искористе до максимума.

Коп се на две локације – на „Тамнава-Западном пољу“, где раде багери-ровокопачи и камиони из Ауто-гараже „Тамнава“, и на „Истоку“, где је уопслен камионски превоз Ауто-гараже „Рудовци“, са багерима из састава Зимске службе. За одржавање возила која се баве овим типом посла, одговорна је служба гараже којој припадају, а откопани угљ се, према потреби, извози на два одредишта: на локацију звану Дробилица и на делонију код Дробилане.

– „Помоћна механизација“ овом послу приступа професионално и изузетно одговорно. За то су опредељена и наменска средства, утрoшена на то да буду ангажоване

Ненад Бјековић

потпуно нове машине, са одговарајућим спецификацијама. Заступљени су углавном камиони татре четвороосовинци, понекад троосовинци, при чему сваки возач дужи своје возило, како би био остварен максимални преглед рада и одржавања – истиче Ненад Бјековић, главни пословођа Ауто-гараже „Рудовци“.

На дневном нивоу у овом послу учествује од 20 до 30 камиона. Ради се 365 дана у години, тренутно у режиму 12 сати рада. Од утовара до истовара је тачно 40 минута, то је круг који сваког дана пролазе и којим на овој релацији на макадамском путу „направе“ нешто више од 200 километара.

– Ситуација је специфична када је реч о возилима која припадају Ауто-гаражи „Рудовци“, а прелазе нешто више, око 250 километара. Не може се довољно нагласити да су сви запослени на овом послу изузетни радници, да раде у свим временским условима, уз максимално ангажовање и без жалбе. Искусни, веома посвећени, за сваку су похвалу. Наравно, велику подршку њиховом успешном раду током седам година даје одржавање без кога је овај темпо незамислив – наглашава Бјековић.

На самом радилишту „Истока“ накратко смо разговарали са Јовицом Ранковићем, руковооцем багера-ровокопача у Зимској служби, који већ четврту годину овом методом откопава и утовара угљ.

– Наше је да дохватимо све што „глодари“ нису могли. Багери које је „Помоћна“ набавила за ову намену имају веће кубикаже и кашике, са зубима оспособљеним за рад у каменоломима. Овог лета врућине скоро да нисмо осетили, јер се веома води рачуна о томе да нам климатизација ради беспрекорно. Ипак смо доста на удару – угљ привлачи топлоту, а машина је у стаклу, без климе овакав рад не би било могуће издржати – каже Ранковић, објашњавајући да његов задатак није једноставан како се чини, јер је константно у покрету.

Наш саговорник додаје да је на овој екипи и да уради трасе, односно прилазе за камионе, а затим и покупи крупнице јер то не сме да се остави, увек мора да буде равно.

– Пошто немамо булдожер све сами радимо – скидамо јаловину и одбацујемо је, каналишемо воду, то је практично, прави

Душан Ракић

Драган Симић Сима Заров

ТОЧКОВИМА

рударски посао. А камиони, увек два-три чекају на утовар. Заболи глава понекад од толико обавеза. Зато на овој машини не може да ради неко без искуства. Напорно јесте, али сами смо се определили за овај посао – закључио је Ранковић.

Приметили смо да смо за обилазак терена изабрали савршен дан, када су услови били идеални. То нам је потврдио и Драган Симић, звани Сима Заров, возач Ауто-гараже „Рудовци“ који је са својих 38 година стажа најстарији у својој смени.

– Ту сам од самог почетка извоза угља. Овај задатак не личи ни на један други. Ово је 250 километара по макадаму. И укруг. Сваки други дан. Мислим, склањали смо се повремено на други посао на дан-два, али све у свему, углавном смо ту. Напорно јесте, али мора да се ради – јасан је Симић, уз појашњење да је возња по киши посебно стресна због клизавости терена. Још гора од чувене тамнавске магле је прашина која се подиже услед константног мимоилагања великог броја камиона.

– Возила су тешка и то тражи да се путеви више насипају и санирају. Машине су нам нове и удобне, али су због карактеристика терена велике вибрације. Дневно пређемо километражу до Крушевца и натраг, а идемо само горе-доле, што је много шалтовања. Кратка релација, али веома изазовна и за возача и машину – наглашава Симић.

Треба рећи и да се дневне обавезе возача камиона не завршавају са последњом извезеном туром. При повратку се најпре сипа гориво и Ad blue у Зеокама, а потом се камион пере и сређује, и тек тада је њихов радни дан завршен.

Миливоје Лукић

На терену смо пресрели камион Душана Ракића, возача из Ауто-гараже „Тамнава“, запосленог преко „ПРО ТЕНТ“-а. На угљу је скоро четири године.

– Потребно је доста искуства и све зависи од временских услова. Иако је угљак лакши од шљунка, земље и осталог материјала, има и он неку своју тежину, то је од 15 до 20 тона, заједно са камионом око 35. Воzi се 12 часова, данас радим, сутра одмарам и нема суботе, недеље, Ускрса, Божића, ради се нон-стоп, како ти западне – рекао нам је Ракић.

Возачи су нам испричали да монотонију кратке деонице повремено „разбијају“ возњом у „Прераду“. Камион који Ракић вози,

две и по године је стар, његов је од нуле, а већ је прешао 98.000 километара. У тренутку наше посете, од јутра до момента нашег разговора прешао је чак 164 километра.

– Прилично је добар и удобан за ове услове. Овом задатку могу да одговоре само искусни возачи и добри камиони. Када дођу возачи из шпедиције чудно им је све. А ми смо се навикли, само напред и добро је – закључио је Ракић.

Да бисмо заокружили ову причу, посетили смо и радионицу у Рудовцима задужену за одржавање теретног саобраћаја на точковима. Имали смо среће да тог дана у смени буде Миливоје Лукић, ауто-механичар, легенда овог тима, који има чак 38 година радног стажа.

– Ми одржавамо теретну механизацију на точковима, коју чини осам типова возила. Посла има доста, али недавно смо, на срећу, мало повећали број радника, па смо растерећенији. Интервенција има доста, без обзира на то што су у питању нове машине. Најчешће страдају мењачи, ламеле, има доста посла и за електричаре. У суштини, ипак, доста зависи и од тога како ко вози и колико чува. Наравно, радимо и редовне сервисе – напомиње Лукић.

Д. Марковић

Обука обавезна

Професионалан приступ „Помоћне“ копању и извозу угља огледа се не само у обезбеђивању адекватне механизације већ и у оспособљавању искусне екипе. Размишља се унапред, па и возачи који већ раде на коповима, уколико желе да дођу овде, иду на темељну обуку.

Јовица Ранковић

Велики труд за стабилност система

У Новој Сушари замењен део паровода, у Мокрој сепарацији резервоар који је радио од почетка рада погона, а у Топлани цевни и парни загрејач ваздуха на котлу 2

– На технолошкој инсталацији најпре смо ултразвучном методом измерили дебљину зидова цеви, а онда смо на основу резултата заменили спорне делове. Због дотрајалости главног цевовода за довод свеже паре у аутоклаве била је неопходна његова комплетна замена са пратећим ослонцима и овешањима. Реч је о главном пароводу на четвртом спрату објекта Нова Сушара, којим се сувозасићена пара притиска до 25 бара спроводи ка групним цевоводима и даље ка свакој аутоклави појединачно. Замењене су

цеви, цевни лукови, прирубнице, припадајућа вијчана роба и спирометални заптивачи – објаснио је Томовић и додао да су након монтаже урађена и обавезна радиографска испитивања заварених спојева.

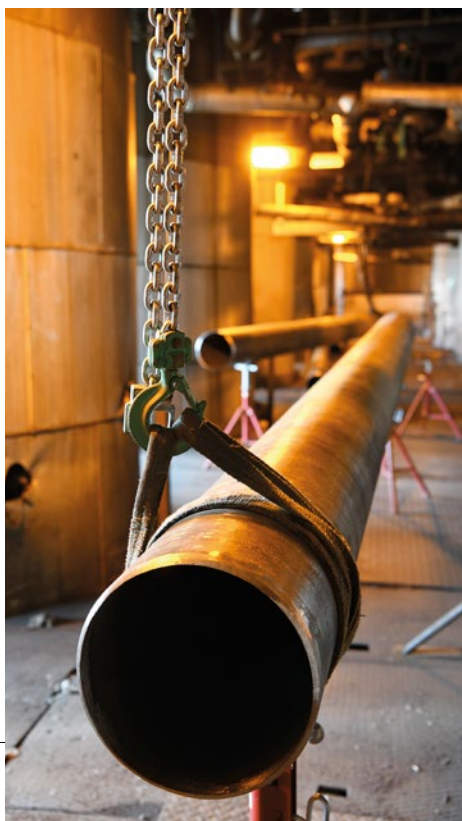
На овим специфичним пословима ангажовани су спољни извођачи, фирма „2PJ Best Engenering“ из Београда, док су завршне радове на постављању термоизолације на цевоводу обавили запослени у Одржавању погона.

– Ту су и радови на замени цевовода за довод паре за заптивање аутоклава са комплетном пратећом цевном арматуром, уз промену трасе цевовода у зони горњег дихтовања. За овај посао, који ће се наставити и нешто након званичног завршетка ремонта, ангажован је спољни извођач „Монт-р“ из Међака – истакао је Томовић.

■ Нови резервоар у Мокрој сепарацији

У погону за прање угља Мокре сепарације дочекали су нас Стефан Тошанић, руководилац машинског одржавања, и Зоран Милановић, главни пословођа, након што смо прошли кроз лавиринт машина, пумпи и цевовода, савладавши чак 119 степеница до последњег спрата.

Наши саговорници истичу да су током овогодишњег ремонта имали пуне руке посла. Све што је дотрајало детаљно је прегледано и сервисирано, јер је ово специфичан погон са великим бројем резервоара, пумпи за ретку и густу течност, решета и трака за јаловину и угаљ.

Након месец дана интензивних и технички захтевних радова, у погонима „Прераде“ успешно је заокружен још један редовни инвестициони ремонт. Од 5. јуна, када су покренути први послови у Сушари, Мокрој сепарацији и Топлани, све снаге биле су усмерене на обимне реконструкције и освежавање виталних делова система.

Захваљујући заједничком ангажовању радника Одржавања, колега из ЈП ПК „Косово Обилић“, ПРО ТЕНТ-а, као и стручних спољних извођача, успешно су савладани сви технолошки изазови.

Како је овај процес изгледао на терену и који су то кључни пројекти обележили овогодишњи ремонт, забележила је наша екипа у разговору са стручњацима који су водили пројекте.

■ У Новој Сушари замењен део главног паровода

Мирко Томовић, управник Сушаре, као најважнији подухват издвојио је радове на замени дела главног паровода.

Мирко Томовић

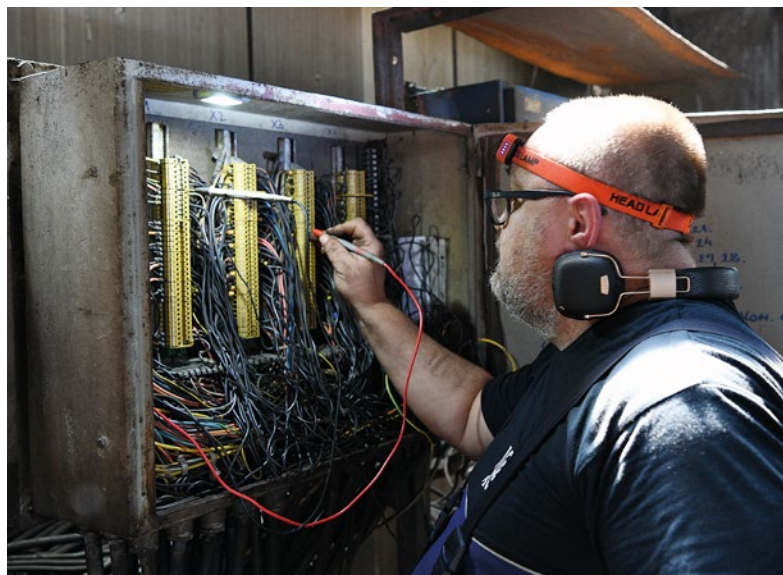
– Ове сезоне замењен је резервоар чисте воде запремине десет кубних метара, који је коришћен од самог почетка рада погона. Из њега долази хидрантска вода која се пумпама шаље за испирање угља, као и за чесме техничке воде. Процес замене је био изузетно тежак и захтеван јер је локација била неприступачна. Стари лимови су морали да се секу ручно на три дела, а на исти начин су унети и заварени нови лимови – објаснио је Милановић.

Током наше посете, запослени из погона Монтажа радили су на уградњи сандука решета 22а.

– Након што су уочене напрслине на челичној конструкцији, решето је репарирано у погону „Метал“. Када су сви послови на санацији завршени, сандук решета је враћен у погон и тренутно га радници уграђују на своју позицију – појаснио је Стефан Тошанић.

Зоран Милановић и Стефан Тошанић

Урађена је и захтевна санација редуктора праоника кружног кола, и то на лицу места. То је посао који се до сада овде никада није радио, већ у погонима „Метала“.

Такође, урађена је и санација решета 25, замена прихватних, прелазних и одскочних лимова, замена оштећених греда, сита, ламела и свих осталих оштећених делова.

– Посебно бих истакао пожртвован рад Дејана Симића, јединог вулканизера у погону Оплемењивања, који је заменио гумена платна на бројним трачним транспортерима, као и завариваче Ненада Јефтића и Дејана Јакшића, који су изнели огроман обим посла током овог ремонта – поносан је Тошанић на своје колеге.

Ударни притисак на ове људе је током годишњег ремонта, али њихово ангажовање непрестано траје, посебно током сервиса који се спорадично организују да би у погонима били изведени захвати које је немогуће одрадiti у ходу.

Услови за рад били су веома отежани тропским таласом, јер су температуре тих дана прелазиле 35 степени. Ипак, запослени су уз велики труд и стрпљење послове завршили у року.

Капитални захвати на котлу број 2 у Топлани

Када је реч о Топлани, овогодишњи ремонт протекао је у знаку неколико капиталних послова, међу којима се издвајају радови на замени цевног загрејача ваздуха, такозвани ЛУВО, и замени ламеластог, парног загрејача ваздуха на котлу број 2.

Владан Обрадовић, управник Одржавања, објаснио је да је посао који спољни извођач реализује на котлу 2 од великог значаја, с обзиром на то да цевни загрејач ваздуха на овом котлу до сада није мењан.

– Ова интервенција уследила је након што су запослени из производње уочили да постоји преструјавање ваздуха у котлу, што су потврдили стручњаци из Термоелектране „Никола Тесла“. Они су својом савременом опремом урадили анализу сагоревања котла,

након чега су установили да постоји велико преструјавање ваздуха на цевном загрејачу ваздуха, тако да је била неопходна његова замена. Будући да је реч о огромном послу, уговорено је да се радови изведу у року од 70 радних дана – рекао је Обрадовић и подсетио да је исти овакав захват током прошлогодишњег ремонта успешно реализован на котлу број 1.

Т. Симић

Спремни

Након што су обављене све неопходне техничке и безбедносне пробе, погон је успешно враћен у систем. Надлежни истичу да ће сервиси и уграђена нова опрема осигурати максималну поузданост и стабилност система у наредних 12 месеци.

Прво одело од
алуминијумских влакана
пристигло је недавно, а
очекује се да ускоро буду
набављена још три

Ватрогасни вод „Прераде“ онедавно је постао богатији за опрему која поставља нове стандарде у заштити људских живота и представља велики технолошки искорак у противпожарној заштити Рударског басена „Колубара“. У ову јединицу стигло је прво одело од алуминијумских влакана за директан пролаз кроз ватру, реномираног аустријског произвођача „Розенбауер“.

Ова набавка реализована је уз подршку пословодства „Електропривреде Србије“, Огранка и руководства Сектора за заштиту од пожара, који су препознали важност улагања у најсавременију личну заштитну опрему какву „Колубара“ до сада није имала.

Одело је специјално пројектовано за улазак у отворени пламен и рад у зонама екстремно високих термичких оптерећења. Комплетан сет обухвата кацигу са визиром, ватрогасне чизме и рукавице са додатним ојачањима на длановима ради безбедног руковања опремом, док леђни део поседује наменско проширење за смештај изолационог апарата.

– Када се ватрогасац потпуно опреми овим оделом, сличност са космонаутом је скоро стопроцентна. Ово је први пут да се у „Колубари“ набавља оваква опрема, што је од великог значаја за безбедност наших људи који свакодневно раде у најтежим условима – поносно истиче Саша Радосављевић, командир ватрогасног вода, који се против пожара бори већ 38 година.

Он са великим ентузијазмом најављује да

Возила

Иако је опремање личном заштитном опремом подигнуто на врхунски ниво, за постизање максималне оперативне ефикасности и брзине реаговања ватрогасном воду је неопходно ново вишенаменско командно возило. Према речима командира, оно би требало да има капацитет за транспорт пет чланова посаде у првом таласу (возач, вођа смене и три оперативца), као и простор за смештај интервентне опреме.

– Такво возило омогућило би руководиоцу акције да већ током пута анализира ситуацију и издаје прецизна упутства, што је од кључног значаја за брже интервенције током изненадних ситуација. Ово возило би служило и осталим ватрогасним јединицама, као и колегама који се баве сервисом ватрогасних апарата, чиме би се додатно осигурао систем безбедности целог рударског басена – нагласио је Радосављевић.

је ово тек почетак комплетне модернизације свих јединица на коповима.

– Ускоро се очекује допремање још три идентична одела за прилаз ватри и пролаз кроз њу. Ова одела су намењена ватрогасним јединицама Рудовци и Тамнава („Источно“ и „Западно поље“), чиме ће се уједначити ниво безбедности на свим кључним тачкама РБ „Колубара“ – најавио је наш саговорник.

Поред одела, за све „Колубарине“ ватрогасне јединице обезбеђен је и импресиван контингент пратеће опреме врхунског квалитета, чија је испорука у завршној фази.

– Реч је о 70 шлемова „Тип 2“ најновије производње, такође из фирме „Розенбауер“, специфичних по томе што имају уграђене лампе и са предње и са задње стране, око 165 пари заштитних рукавица са посебним ојачањима, десет гасних детектора, два детектора за регистровање радиоактивности, 40 резервних боца за изолационе апарате које су неопходне за дуготрајније интервенције у задимљеним просторима – објаснио је Радосављевић.

Иначе, погон „Прерада“, када је реч о ризику од пожара, представља најугроженији

део РБ „Колубара“. Због специфичности производног процеса, високих температура у аутоклавама и високе концентрације угљене прашине, опрез и контроле су подигнути на највиши ниво у свим деловима погона.

– Током првих шест месеци ове године сузбили смо 178 почетних пожара од којих је 13 лоцирано ван круга постројења. У односу на претходне године приметна је тенденција пада броја интервенција и то потврђује успех стратегије превентивних дежурстава током инвестиционих радова – нагласио је наш саговорник.

Тим од 40 професионалних ватрогасаца налази се у стању непрекидне приправности 365 дана у години. За ову екипу не постоје викенди ни празници, они даноноћно чувају не само „Прераду“ већ и објекте „Метала“ и Дирекције.

– Осим одбране сопствених погона, наш ватрогасни вод редовно пружа помоћ колегама из других јединица, а по потреби интервенишемо и на цивилним објектима у околним насељима. Посебно бих истакао изузетну професионалну сарадњу са колегама Александром Јовановићем и Гораном Гавриловићем, командирима ватрогасних јединица Рудовци и Тамнава – истакао је Радосављевић.

Т. Симић

Апел

Доласком летњих месеци и екстремно високих температура, ризик од пожара на отвореном простору додатно се повећава. Командир Радосављевић због тога упућује апел свим запосленима и грађанима позивајући их на максимални опрез, будући да је људски фактор, попут немарно бачених опушача цигарета или одложених стаклених флаша које делују као сочиво, најчешћи узрок паљења суве траве и ниског растиња.

Петнаест дана на путу, око 4.000 пређених километара, више од 600 километара на бициклу и десетине обиђених градова и знаменитости – тако би се укратко могла описати овогодишња бициклистичка тура кроз Италију коју је са својим пријатељима запосленим у РБ „Колубара“ обишао наш саговорник Иван Ђурђевић, референт за дисциплинске поступке.

Како је испричао за наш лист, идеја о овом путовању није настала преко ноћи. Организација је трајала месецима јер је било неопходно испланирати сваку етапу – од смештаја и рута до свакодневних војњи и логистике. На пут се упутила група дугогодишњих пријатеља који су и радници „Колубаре“ ангажовани у различитим сегментима производње – на коповима, у „Металу“, „Помоћној механизацији“...

– Овакво путовање не може да се организује за неколико дана. Месецима смо планирали где ћемо бити смештени, које руте ћемо возити и како ћемо искористити сваки дан. Нас шесторица, Милан Јовановић, Милош Ђурђевић, Зоран Савић, Милан и Милица Мушички и ја смо кренули са два аутомобила и бициклима, а циљ нам је био да за две недеље обиђемо што већи део Италије – наводи Ђурђевић.

Он посебно наглашава да је за успешну реализацију путовања најзаслужнији њихов пријатељ Милан Јовановић.

– Милан је био главни организатор. Осмислио је читаву туру, испланирао смештај, руте и сваки детаљ путовања. Водио нас је кроз Италију и захваљујући њему смо успели да

без проблема обиђемо све што смо желели. Овакво путовање не може да успе без човека који ће све држати под контролом – каже Ђурђевић.

Током путовања екипа је била смештена на четири различите локације – у Емполију, Ливорну, Сијени и на језеру Гарда, док су у одласку и повратку ноћили у словеначкој Постојни.

– Са сваке локације полазили смо на нове руте. Сваког дана смо бициклима прелазили у просеку око сто километара, а остатак пута прелазили аутомобилима. Када се све сабере, током читавог путовања прешли смо око 4.000 километара, од чега 3.400 аутомобилима и око 600

километара бициклима – каже наш саговорник.

Иако су деонице пута биле дугачке, Иван истиче да је сваки дан доносио нова искуства и призоре који су брисали умор.

– Обишли смо велики број градова и места – Тоскану, Фиренцу, Сијену, Пизу, Венецију, Верону, Чинкве Тере, језеро Гарда... Тешко је издвојити једно место јер свако има неку своју причу и посебну лепоту. Управо је то оно што оваква путовања чини незаборавним – истиче Ђурђевић.

Најузбудљивији део путовања, без дилеме, био је обилазак Рима.

– План је био да аутомобилима стигнемо до предграђа Рима, а затим наставимо бициклима.

За свега пет сати успели смо да обиђемо најзначајније знаменитости. Возити бицикл кроз Рим је посебан доживљај. За тих неколико сати прешли смо 46 километара по огромним гужвама, али је све прошло без икаквих проблема – истиче Иван.

Време им је, додаје, било савезник током читавог путовања.

– Имали смо идеалне услове за војњу. Температура се кретала између 25 и 30 степени, без кише, што нам је омогућило да све испланиране руте реализујемо без измена.

Поред добре физичке спремности, за овакве авантуре неопходан је и добар тим. Када шесторица људи проведу 15 дана заједно, деле смештај, возе стотине километара, једу и проводе читав дан заједно, важно је да постоји разумевање и добра атмосфера. Код њих није било ниједне ружне речи. Свако је знао своје обавезе и све је функционисало онако како су замислили.

Иако је путовање било физички захтевно, наш саговорник истиче да су успомене које су понели вредне сваког пређеног километра.

– Најлепши део оваквих тура није само војња, већ све оно што доживите успут – градови, људи, дружење, природа и осећај слободе који имате док возите. Када се вратите кући, схватите да нисте донели само фотографије, већ успомене које остају за цео живот. Због тога већ размишљамо о некој новој авантури – закључује Ђурђевић.

Ј. Пакић

Осам дана на два точка

У септембру 2025. године реализовали су осмодневну туру дугу 432 километра. Током путовања обишли су Жабљак, Дурмиторски прстен, манастир Острог, Требиње, Дубровник, Херцег Нови, Бијелу, Котор и Бокоњотски залив, уживајући у природним лепотама Црне Горе, Босне и Херцеговине и Хрватске.

Дунавска рута

Током августа 2024. године седмочлана екипа (заједно са Милорадом Копривицом) успешно је прешла део Дунавске бициклистичке руте „Еуро Вело 6“, дуге 1.575 километара, возећи од Немачке преко Аустрије и Мађарске до Србије.

За 18 дана на путу су провели више од 100 сати на два точка, савладавајући дуге деонице, високе температуре и бројне изазове. Поред спортског успеха, путовање је било прилика да промовишу бициклизам, активан начин живота и своју локалну заједницу.

Видовданска награда Душану Алимпијевићу

Поводом Дана општине, одржан седмодневни културно-уметнички програм, а појединцима и колективима уручена су традиционална признања

Највише признање које додељује Градска општина Лазаревац – Видовданска награда – припала је ове године прослављеном кошаркашком тренеру и актуелном селектору репрезентације Србије Душану Алимпијевићу. Током свечане

седнице Скупштине ГО, одржане 28. јуна у Центру за културу, награде су уручили председница Градске општине Анђела Пејовић, заменица председнице Милица Тошанић и председник Скупштине ГО Лазаревац Бојан Синђелић.

Овом приликом обележено је и 137 година од оснивања локалне Скупштине, а додељена су и признања појединцима и колективима који су током претходне године дали допринос развоју Лазаревца. Признање у области противпожарне заштите припало је Синиши Лазаревићу из Ватрогасно-спасилачке јединице Лазаревац. У области стваралаштва младих награђени су Филип Мијатовић, Богдана Кукарић и Немања Мојић, док је посебно признање – Плакета захвалности – додељено предузећу „Нуклеус“ д. о. о.

Председница ГО подсетила је на историјат наше општине

и честитала овогодишњим добитницима признања. Она је истакла да је одговорност оних који обављају јавне функције пре свега да буду у служби грађана.

– Свесна сам да функција није привилегија, већ обавеза да будемо доступни, да слушамо и да доносимо одлуке које остављају резултат. На Дан наше општине користимо прилику да истакнемо међу нама оне који су својим делима отишли корак даље. Видовданска награда није само признање за успех, она је порука да као заједница препознајемо труд, рад и посвећеност – поручила је Анђела Пејовић, искористивши прилику да се на доприносу захвали и запосленима у јавним предузећима и установама, као и свим грађанима.

Свечана седница означила је и крај седмодневне манифестације Дани Лазаревца. Током те

недеље на више локација широм општине организован је културно-уметнички програм који је обухватио неколико приредби – концерата, позоришних представа, изложби, књижевних вечери, филмских пројекција, промоција књига и програма за најмлађе.

Ј. П.

Понос

У животу сам прошао доста тешких ствари, спортских успеха и падова, али ова награда је нешто што са великим поносом посвећујем својим родитељима, ако то виде одозго. Увек са поносом истичем да потичем из овог малог, али сјајног града. Лазаревац даје паметне, храбре и вредне људе, који померају границе у свим сферама живота – рекао је Душан Алимпијевић.

Образовање је темељ. Оно не даје само стручно знање већ нас учи како да размишљамо, како да имамо критичко мишљење и разумемо свет око себе – истиче ученица, тј. студенткиња Александра Спасојевић

Градска општина Лазаревац традиционално је наградила ученике генерације и вуковце основних и средњих школа са територије општине. За школску 2025/26. годину прикладним поклонима награђена су 44 носиоца Вукове дипломе и 12 ученика генерације. У Центру за културу Лазаревац крајем јуна награде су уручиле Анђела Пејовић, председница ГО Лазаревац, и Милица Тошанић, заменица председнице. Током јула потписивани су уговори о додели новчаних награда најуспешнијима.

Поводом преласка на наредни образовни ниво четири ученице генерације поделиле су са нама део својих утисака. Вредне, знатижељне и истрајне, с широким ваншколским интересовањима, све су, уз подршку породице, пријатеља и професора, оствариле изузетне успехе на такмичењима. Задовољне постигнутим, оне се сажето осврћу на протекле године.

У Гимназији у Лазаревцу титулу ђака генерације понела је Александра Спасојевић. Иако је током школовања програмирање било у првом плану, свестраност је више

пута потврдила највишим пласманом на републичким такмичењима из различитих области. Научно се развијала и у Регионалном центру за таленте „Никола Тесла“. Стављајући знање у службу хуманости, направила је софтвер који помоћу технологије машинског учења преводи српски знаковни језик у реалном времену, развила софтвер за детекцију кожних обољења и креирала четбот психотерапеута. С једном златном медаљом и две сребрне медаље, ови међународни успеси омогућили су јој да од ове године постане стипендисткиња Министарства науке, технолошког развоја и иновација и добије стипендију за младе истраживаче – ученике олимпијце.

– Кључ резултата лежи у челичној дисциплини, непресушној радозналости и јасном циљу. Таленат је почетна тачка, али остаје неискоришћен без свакодневног рада и сати проведених у истраживању и учењу. Такође, морате остати радознали и, на крају, оно најважније – имати циљ. Када знате да рад има виши циљ и да може унапредити нечији живот, не постоји умор који вас може зауставити – објашњава Александра Спасојевић, која своје школовање наставља на Електротехничком факултету у Београду.

Због љубави према математици, физици и технологији, смер Електротехничар рачунара у Техничкој школи „Колубара“ пре четири године одабрала је Јања Јаковљевић. Данас је најбоља у генерацији. С индексом Универзитета у Београду, на јесен започиње студије електротехнике.

– Поносна сам на остварене успехе, посебно ми значи што сам међу најбољима у својој генерацији. Ипак, сматрам да су пријатељства, искуства, подршка професора

и стечене радне навике највредније што носим из школе. Верујем да ће ми факултет пружити прилику да, поред нових знања, стекнем још дивних искустава и пријатељстава, као и да ће ми омогућити да наставим да се развијам као особа – сумира Јања Јаковљевић своје погледе.

Наталија Васић, ученица генерације ОШ „Рудовци“ из Рудоваца, од првог септембра биће део једног одељења Архитектонско-техничке школе у Београду. База је, како наводи, постављена у породици.

– Мајка је од почетка школовања била уз мене и подстицала моју марљивост, после сам сама наставила. У школи је било занимљиво и лепо. Наставници су нас учили и какви људи треба да будемо – надовезује се Наталија Васић уз задовољство што је у школи пронашла праве пријатеље.

Из ОШ „Кнез Лазар“ у Лазаревцу Николија Живковић излази с признањем најбољег ђака у генерацији. Старији разреди су јој више одговарали због атмосфере и захтевнијег приступа.

– Поред самог знања важно је и другарство. Научите много о себи и другима, остану лепе успомене. Добили смо подлогу и у образовном и у људском смислу, убудуће ћемо је надограђивати – додаје Николија, која је, као што је одувек желела, уписала Медицинску школу „Београд“.

М. Караџић

Лакша свакодневица

Александра се бавила и израдом ВИ водича за кретање и оријентацију слепих и слабовидних особа који на захтев корисника у реалном времену описује стање окружења у коме се он налази.

Од подлошки до багера

У овом делу „Метала“ се регенерише и производи машинска опрема за 20 производних система и 17 система дреглајна у „Колубари“

Чак 688 тона машинске опреме потребне за монтажу немачког роторног багера за површински коп „Радљево“ регенерисано је и произведено у „Металовом“ Погону за производњу. Баш тај погон ускоро ће обележити значајан јубилеј – 60 година како успешно обавља своју металску производну делатност.

Како је забележено у септембарском броју листа „Колубара“ из 1967. године, у оквиру Термоелектране „Колубара“, на иницијативу тадашњег директора Милана Милетића, основан је Металоперађивачки погон који је својим вишедеценијским радом проширио делатност „Метала“. Поред одржавања и ремонтовања, овај део рударског басена почео је да производи и монтира опрему за копове. Металоперађивачки погон као зачетник касније Фабрике енергетске опреме је и основан по замисли да „Колубара“ сама почне да прави багере.

У монографији „Време Метала“ из 2008. године, посвећеној 55-годишњици ове „Колубарине“ организационе целине,

■ У погону се данас производи широк спектар опреме за копове

записано је да је на самом почетку рада управник Металоперађивачког погона Радомир Симић набавио неколико машина како би у кругу електране почела производња еластичних подлошки које су се користиле за железничке пруге. Раднички савет ТЕ „Колубара“ обезбедио је прва средства од 1,5 милиона тадашњих динара за рад Металоперађивачког погона у којем је било запослено 37 радника. Упркос бројним изазовима, недостатку простора и стручних кадрова, овај погон је за релативно кратко време оправдао поверење. Током 1973. године изграђена је нова хала Металоперађивачког погона који је тада запошљавао 207 радника, међу којима и 58 жена.

■ Учили од најбољих

Током 1981. године, са циљем да се развије овај значајни погон, започета је акција солидарне наменске штедне радника „Колубаре“, у којој је учествовало 11.000 запослених, за изградњу Фабрике енергетске опреме. У тадашњем колективу врхних мајстора и металских стручњака постојала је велика воља за рад и доказивање, расле су амбиције, а при томе користила су се искуства оних који су у то време били најбољи у производњи рударске опреме – немачких фирми. Како се причало, комплетна организација посла и редослед операција у раду преписана је управо од „Thyssenkrupp“, који је у то време имао хале и пројектне биро, све оно чему је тежио и „Метал“. У Металоперађивачком погону, у коме су се испочетка радиле само еластичне подлошке,

убрзо су кренуле су да се производе ролне – транспортни ваљци, за потребе површинских копова.

У монографији су остала забележена сећања тадашњег пензионера, а некада првог директора Радне организације „Колубара-Метала“ Владимира Алексића, који је био руководиоца ове целине од 1978. до 1984. године.

– Идеја је била да Фабрика енергетске опреме буде окосница развоја читаве „Колубаре“, па смо покренули акцију наменске штедне за нову фабрику. Убрзо смо потписали важне уговоре о сарадњи са произвођачима домаће и иностране машиноградње рударске опреме. Тако смо стицали драгоцену искуства и сваки даном нова сазнања све док нисмо постали познато име у производњи рударске опреме – причао је тада Алексић, наглашавајући

„Градићемо сами багере“

Када су многи дигли руке од градње домаће рударске опреме, дугогодишњи директор „Колубаре“ Милетић је говорио: „Градићемо сами багере и одлагаче. Шта ћемо сутра радити кад нестане угља. Три милијарде тона угља неће вечно трајати.“

Као резултат, 1981. је пуштена у рад прва справа, одлагач, на монтажном плацу у Вреоцима, направљен по документацији Немаца. Последњи багер који је „Метал“ произвео је ознаке SrS 1400, тежак 3.300 тона, пуштен је у рад 2017. године на Пољу „Ц“. За ту справу чак 2.700 тона опреме направљено је у халама Погона за производњу.

Радећи годинама са моћним багерима на коповима „Колубаре“ радници су сагледавали предности и недостатке појединих виталних делова рударске опреме, па су урадили на стотине иновација за које су били награђивани, а које су прихватили и немачки произвођачи опреме.

Више назива, иста мисија

Основна организација удруженог рада Металоперађивачки погон основана је јануара 1978. као једна од неколико производних погона „Колубара-Метала“. Од 1984. године носи назив ООУР Металоперађивач, све до свог гашења интеграцијом у Фабрику енергетске опреме 1985. Након издвајања „Метала“ из „Колубаре“ ФЕО је од краја 2006. подељен на два профитна центра: Серијска производња и Производња и регенерација. Коначно, од реорганизације након враћања „Метала“ под окриље рударског басена, децембра 2013, именован је Погон за производњу.

да је велики задатак био отворити се према свету и повезати се са најбољим светским произвођачима рударске опреме.

Данас је овај погон један од два највећа у „Металу“ по бројности, али и по величини. Чине га две организационе јединице – Погон за производњу и регенерацију (који се састоји од Техничке припреме, Радионичке монтаже, Ливнице и радионица за машинску обраду, челичне конструкције и припрему материјала са антикорозивном заштитом) и Погона за серијску производњу. Машинска опрема за 20 производних система и 17 система дреглајна у „Колубари“ се регенерише и производи управо у овом делу „Метала“.

■ Много моћних машина

У погону се данас производи широк спектар опреме за машине, од мањих до великих делова који захтевају сложену машинску обраду и врло велику тачност. Израђују се склопови за роторне багере, „ведричаре“, одлагаче, и остале справе на површинским коповима, комплетни транспортни системи са пресипним местима и бункерским постројењима, као и процесна постројења за прераду угља. Производе се сви делови за транспорт багера (папуче транспорта и везни елементи, тоčkови, тркачи, потпорне ролне), елементи за кретање трака, сви машински делови изузев редуктора, производе се елементи за редукторе, као и елементи за бубњеве. У фабрици се ради ремонт свих редуктора са копова, као што су редуктори трака, радног точка, транспорта, кружног кретања, и сви редуктори који покрећу покретне елементе на багерима, одлагачима и трачним транспортерима долазе на сервис у Погон за производњу.

Како наводи машински инжењер Драган Стојановић, руководилац Сектора за производно-техничке послове у „Металу“, тренутни послови Погона за производњу су углавном везани за рад на машинској опреми за завршетак монтаже половног роторног багера и одлагача из Немачке. У погону ради око 470 радника, углавном машинске струке, просечне старосне структуре око 52 године.

– Од око 1.200 тона машинске опреме за багер која је доведена из Немачке, 688 тона је третирано у радионицама погона. Највећим делом у погону је рађена регенерација, али су прављени и нови делови. Сложенији склопови су демонтрани, прегледани и мерени. Уместо склопова који нису могли да се поправе, направљени су нови. Најтежи и највећи машински делови, као што су обрtna платформа, доњи строј, стуб, нису долазили у радионицу. Рађена је дефектажа, ако је било све у реду, радило се поновно склапање, или је рађена регенерација и сервис на монтажном плацу. Урађено је и пескарење и антикорозивна заштита. По документацији Пројектно-конструкционог бироа „Метала“ у Погону за производњу су урађене реконструкције кашика, качења ролни и делимично радног точка багера –

рекао је Стојановић, додајући да за монтажу половног одлагача за исти радљевски систем треба да се уради дефектажа и регенерација 322 тоне машинске опреме, а досад је завршено око 50 одсто.

Коришћењем нових машина у производњи се обезбеђивао континуитет у квалитету делова који су се производили у склопу одржавања или инвестиционих послова производње нове опреме. Модернизација у фабрици је урађена да би се заокружила

производња куглбана, аксијалног кугличног лежаја на багерима, који је био веома скуп и дуго се чекало на његову набавку и испоруку.

У радионицама овог погона користе се машине за обраду деформисањем (маказе, пресе, машине за роловање), машине за обраду скидањем струготине (стругови, глодалице, бушилице, борверци, машине за озубљење, рендисаљке, тестере), брениери, пресе за монтажу и демонтажу, нови апарати за заваривање, три аутоматске машине за аутогено сечење. Међу реткима у земљи поседују и опрему за индукционо каљење. Многе машине представљају искорак у односу на друге фирме које се баве металском производњом зато што могу да обрађују делове великих димензија. У погону постоји могућност термичке обраде скоро свих резервних делова који се производе за потребе копова, као и пећ за жарене великих конструкција. Погон поседује опрему и мобилне машине које се користе за обраду на терену и при монтажи нових рударских справа.

М. Павловић

Трагом једне „грешке пера“

Повод за писање овог текста нашли смо у сачуваном податку да је пре тачно пола века, у јулу 1976. године, настао Металоперађивачки погон, претеча данашњег Погона за производњу. Међутим, током истраживања архиве нашег листа установили смо да је погон заправо много старији, да је формиран 1967, да се својом делатношћу успешно бави готово 60 година и да се заправо нехотице један lapsus calami преносио годинама.

Што природније, што емотивније

Као што нас је наш
ментор Дарко
Бјековић учио, глума
је, пре свега, игра.
Увек то имамо на
уму – наглашавају
талентовани момци

Најпре „Змај Јовини пангалози“, а онда „Милева Ајнштајн“. Представа Основне школе „Дуле Караклајић“ у режији професорке Иване Јанус и играно-документарни филм редитељке Андријане Стојковић јесу два већа заједничка пројекта Димитрија Станковића и Стефана Радоњића, младих глумаца из Лазаревца. Овим делима придружују се представе, рекламе, спотови и други драмски облици којима момци можда граде и животну професију. Иако почетне фазе бављења глумом нису биле исте, данас им се глумачке стазе често преплићу. Док чекају резултате нових кастинга за филмове и серије, преносе нам нешто од својих искустава.

Стефан Радоњић се сећа да је још у предшколском узрасту показивао склоности ка глуми. С драмском секцијом Дулове школе све се интензивирало. Играо је у представама, на Школском позоришном фестивалу добијао награде за главног глумца. На другој страни, Димитрије Станковић је у свет глуме ушао из забаве, схватајући је више као хоби. Данас иза себе има главну улогу у „Тарику“, вишеструко награђиваном студентском филму редитеља Адема Тутића, као и учешће на Филмском фестивалу у Сарајеву.

– Пре пет-шест година нисам помишљао да бих могао да снимим филм и постигнем све остало што сам у међувремену

■ Димитрије и Стефан на снимању филма „Милева Ајнштајн“

урадио. Кроз глуму сам доста научио о себи и другима, а и филмски и серијски програм ми је као гледаоцу јаснији. Дубље видим и боље схватам поруке. Не желим да застајем, већ да се трудим и напредујем. Можда би неко рекао да је то себично, али мислим да није. Свако треба да се бори и даје свој максимум – износи Станковић.

Иако обожава да гледа комедије, Станковићу је игра у драмама знатно ближа. Непријатна осећања оживљава тако што у свест призива нешто потенцијално тужно или страшно и даље развија те слике и емоције.

Обојица су у Секцији глуме и рецитовања Удружења музичких уметника „Синкопа“ провела неколико година. Њихов ментор био је глумац Дарко Бјековић. Учили су технику дисања, кретање на сцени, грађење лика и друге основе сценске уметности. Говорили су поезију, наступали у Лазаревцу и у

другим градовима. Бјековић их је учио да је глума, пре свега, игра.

Игру су на уму имали и на снимању филма „Милева Ајнштајн“. Као статисти са задатком, тумачили су гимназијалце који се грубо опходе према Милеви Марић, девојци која ће постати научница и супруга Алберта Ајнштајна.

– Трудим се да уђем у ципеле свог јунака. По понашању и ономе што говори закључујем каквог је става, какав је према другима и себи и одатле извлачим његов карактер. Важно ми је да текст и интеракција са осталима буду што природнији. Кроз јунаке сам схватио да не треба осуђивати друге јер никада не знате ко какву причу има иза себе. Свет је разнолик. Ситуације увек треба посматрати из више кадрова – објашњава Радоњић.

Уз успех и надареност, двојицу Лазаревчана веже снажно другарство. Љубоморе нема, напротив. Један другом су подршка чак и када се надмећу за

исту улогу. Води их идеја да бољи треба да буде изабран. Потпору пружају и њихови најближи.

Радоњић у септембру креће у други разред Гимназије у Лазаревцу, а Станковић у прву годину Техничке школе „Колубара“. Обојици је филмски израз најпривлачнији, али би радо играли и у другим видовима драмске уметности. Идући ка новим пројектима, међу њима и заједничким, вршњацима поручују да труд доноси резултате, да прате своје жеље и држе до себе уз сталну мисао да увек може боље.

М. Караџић

Особености

Сарадници кажу да Димитријева специфичност лежи у изразитој емотивности, како на самом лицу тако и карактерно, док су Стефанове посебности одлична импровизација, уприродњавање текста и вешта промена акцената.

/// Фото: Наталија Живковић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - Београд : Електропривреда Србије, 2017- (Аранђеловац : Три О). - 30 стр.
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Пазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

